

QUIM ROSER

**LLIBRES
PER
ENTENDRE
L'AUTORA**

► **TESTAMENT A PRAGA**
1970
► **QUAN ÉREM CAPITANS**
1974

► **GENT DEL MEU EXILI**
1975
► **AMOR CLANDESTÍ**
1976

► **BUSQUEU-ME A
GRANADA** 1984
► **JARDÍ ENFONSAT**
1992

► **L'AVENTURA
D'ENVELLIR** 2002
► **INFORME AL DIFUNT**
2008

tència de Pàmies fins al seu retorn de l'exili com a escriptora reconeguda van recordar ahir Pàmies gairebé amb tant de sentiment, demostrant com va complir el seu paper de testimoni intergeneracional. El president de la Generalitat, Artur Mas, va definir ahir la desapareguda escriptora com «una escriptora i activista compromesa amb la causa de la nació catalana i la justícia social, una autora que no va deixar mai de cultivar la nostra llengua, ni tan sols en els anys més durs de l'exili, i que ha representat la continuïtat de la Catalunya d'abans de la guerra».

Per Òmnium Cultural, la figura de Pàmies és sinònim de «fermesa» i «compromís amb el país», mentre que la portaveu d'ICV, Dolors Camats, destacava la seva «valentia en la lluita contra el feixisme» i el coordinador general d'EUiA, Jordi Miralles, el seu compromís «contra la dictadura i les llibertats democràtiques i nacionals». El conseller de Cultura de la Generalitat, Ferran Mascarell, va destacar ahir que molts catalans «van conèixer a través dels seus llibres i de la seva literatura les complicacions i vicissituds de les generacions que havien sortit a l'exili, que havien patit una guerra i que havien perdut» i a través d'ells «van entendre aquelles persones que des dels anys de la guerra i la postguerra havien defensat uns valors de progrés amb convicció i mantenint les seves idees i ideals». ≡

interferències

Praga la catalana

JAUME
Subirana

Els llibres, a més d'entretenir, ajuden a dibuixar les imatges mentals d'una cultura. Si la Barcelona que tenim al cap no seria la mateixa sense *Vida privada* o sense les novel·les de **Rodoreda**, si València té el seu gran retrat a *Els treballs perduts* de **Joan-Francesc Mira**, el mateix passa amb ciutats com ara Sant Pe-

tersburg, que **Montserrat Roig** anostà per sempre amb *L'agulla daurada*, o Praga, que **Teresa Pàmies** va cosir a la literatura catalana i al nostre record col·lectiu del segle XX amb *Testament a Praga*, premi Josep Pla 1970. El llibre, signat per **Teresa i Tomàs Pàmies**, és un homenatge al pare, activista republicà exiliat, però en el diàleg epistolar acaba convertint-se en reflexió sobre el que queda de la militància i en testimoni que el món canvia i no s'atura. L'esforç per vindicar aquella generació que va voler

un país radicalment diferent del que s'havien trobat continuà amb *Quan érem capitans* (1974) i *Quan érem refugiats* (1975). Però la **Teresa Pàmies** escriptora sumà després a la seva aposta pel record contra l'oblit, per la paraula contra el silenci, un altre vessant més proper a la crònica de fets menuts que sovint passen per alt, presents en una novel·la com *La filla del gudari* (1997) o sobretot als guions aplegats a *Coses de la vida a ritme de bolero* (1993), magnífic testimoni de la combinació de tendresa i compromís que **Pàmies** ha sabut fer com poca gent més. ≡

interferències

Apassionada de la vida

ANNA
Sallés

Quan **Teresa Pàmies** tenia 61 anys va dir que la preocupava l'edat, és a dir, fer-se gran, no tant pel que deixaria d'escriure, sinó pel que deixaria de viure. Aquesta cita expressa en gran mesura el seu caràcter: era una vitalista, que mostrava el seu compromís amb el món que l'envoltava a través de la literatura, el periodisme i la militància política.

La guerra civil va precipitar la seva iniciació política, com va passar a tants nois i noies de la seva generació. El 1937 ja era una destacada dirigent de les Joventuts Socialistes Unificades de Catalunya i de l'Aliança Nacional de la Dona Jove, i va iniciar llavors la seva trajectòria com a escriptora i periodista. La derrota republicana la va forçar a l'exili i va viure en diferents països. El retorn a Barcelona el 1971 no va significar recuperar una vida plenament normal, ja que la seva militància i el seu matrimoni amb **Gregorio López Raimundo**, llavors secretari general del PSUC i un dels grans dirigents de la lluita antifranquista, van condicionar una existència plena d'entrebancs fins després de la mort de **Franco** i la legalització del partit el 1978.

Durant l'exili ja havia col·laborat a *Serra d'Or* i *Orifloma*, però va ser quan s'instal·là a Barcelona quan va poder consolidar-se i guanyar-se la vida com a escriptora i periodista. Des de 1969, quan va publicar amb el seu pare *Testament a Praga*, va escriure una trentena d'obres, però, més enllà de la seva qualitat literària, cap d'elles ha tingut l'impacte de *Quan érem capitans*, sobretot entre una certa joventut molt polititzada de finals del franquisme, que va veure en ella un exemple d'actitud inconformista i rebel, un exemple del paper de la voluntat en la lluita contra les injustícies i les desigualtats socials.

Pàmies s'ha mantingut sempre fidel a la causa socialista malgrat els fracassos i els desencisos, malgrat l'estalinisme i la caiguda del mur de Berlín. Mai ha renunciat a seguir lluitant per un món més just i a reivindicar la causa republicana. Tenia clar qui va desencadenar la guerra, qui van ser les víctimes. Per això crec que veuria amb consternació el viratge i la desnaturalització que està experimentant el Memorial Democràtic. ≡